

Mokymų medžiagos naudojimo gairės

APIE MOKYMUS

Apie ką šie mokymai ir kam jie skirti?

Šių mokymų medžiaga yra skirta instrukuoti ir informuoti dalyvius, **stiprinti jų profesinę kompetenciją**, ugdyti gebėjimą skatinti vaikų ir tėvų bei globėjų, patiriančių nepalankias vaikystės patirtis (NVP, t. y. **emocinė ir fizinė prievarta, nepriežiūra ir seksualinė prievarta**), psichologinio atsparumo procesą ir **kurti tarpdisciplininį tinklą** tarp specialistų, dirbančių su paramos gavėjais, patiriančiais kritinius raidos etapus, kai prasideda NVP: *prenatalinis laikotarpis, pogimdyminis laikotarpis, darželio lankymo pradžia ir pirmieji pasimatymai*.

Mokymus sudaro penki moduliai:

- Pirmieji trys moduliai yra pagrindiniai mokymų moduliai, skirti pristatyti „Atsparumo stiprintojo“ modelį, jo taikymo metodus, priemones ir strategijas bei stebėsenos priemones. Šių pakopinių mokymų pagrindą sudaro šie trys moduliai. Jie sukurti taip, kad būtų galima pristatyti per tris dienas. Tačiau kiekvieną iš šių trijų modulių galima pristatyti atskirai arba kaip platesnių mokymų dalį. Trys pagrindiniai moduliai yra šie:
 - I MODULIS: Psichologinio atsparumo stiprinimo paradigma. koncepcija
 - II MODULIS: Metodai, priemonės ir strategijos
 - III MODULIS: Psichologinio atsparumo stiprinimo modelio taikymo stebėseną
- Paskutiniai du moduliai sudaro tolesnę mokymų dalį ir yra skirti mokyti kitus tapti psichologinio atsparumo stiprinimo specialistais. Juose pateikiama mokymo metodologija ir dar kartą – iš mokytojo pusės – aptariami psichologinio atsparumo specialisto žinių pagrindai. Apie psichologinio atsparumo stiprinimo programos taikymą naudos gavėjams išmoktas pamokas modeliuoja mokymų dalyviai, padedami lektorių. Šie moduliai sukurti taip, kad juos būtų galima pristatyti per tris dienas. Tai šie moduliai:

- IV MODULIS (TĘSTINĖ DALIS): Mokytojų rengimo metodologija ir programos tobulinimas
- V MODULIS: Išmoktos pamokos apie psichologinio atsparumo stiprinimo programos taikymą vaikams ir tėvams bei globėjams, patiriantiems NVP

Šie mokymai sukurti taip, kad būtų naudingi specialistams ir praktikams, dirbantiems su vaikais ir šeimomis, patiriančiomis kritinius raidos etapus, kai prasideda NVP.

Dalyvaujantys specialistai:

- (I) Socialiniai darbuotojai
- (II) Medikai
- (III) Policijos pareigūnai
- (IV) Mokytojai, pedagogai, ankstyvojo ugdymo ir švietimo specialistai

Kokie tai mokymai?

Šie mokymai suteikia dalyviams reikiamas priemones, metodus ir įgūdžius, padedančius **mokyti kitus specialistus atlikti psichologinio atsparumo specialisto vaidmenį**, bendradarbiauti su sveikatos priežiūros specialistais, socialiniais darbuotojais, policijos pareigūnais, mokytojais ir ankstyvojo ugdymo specialistais, siekiant **užkirsti kelią, nustatyti ir tinkamai reaguoti į NVP taikant psichologinio atsparumo stiprinimo paradigmą**.

Taikomas **dalyvavimu pagrįstas mokymo metodas**, neformalus tęstinis mokymo procesas, aktyviai įtraukiantis ir lektorius, ir dalyvius, vienijamus bendrų tikslų. Užuot sutelkus dėmesį tik į išsamias teorines ir technines žinias, daugiausia laiko skiriama dalyvių ir lektorių dalijimuisi patirtimi pagrindinių mokymų metu pristatytų principų kontekste. Tai padeda aiškiau suprasti kultūros ir konteksto veikiamus konkrečius būdus sumažinti riziką ir suteikti galimybę naudotis psichologinį atsparumą stiprinančiais resursais.

Taip pat skatinamas tolesnis mokymasis pateikiant nuorodos į papildomą medžiagą ir kitus išteklius.

Kokie įgūdžiai tobulinami šiuose mokymuose?

Tobulinami šie įgūdžiai:

- **Supratimas, kodėl, kada ir kaip vykdyti prevenciją bei kaip atpažinti ir padėti į rizikos grupę patenkantiems vaikams ir tėvams bei globėjams taikant psichologinio atsparumo stiprinimo paradigmą.**
- Ugdomos įvairių specialistų **žinios, supratimas ir gebėjimas atlikti pokyčių skatintojo vaidmenį**; šie specialistai dirba su šeimomis, patiriančiomis kritinių raidos etapų, kai prasideda nepalankios vaikystės patirtys (NVP): *prenatalinis laikotarpis, pogimdyminis laikotarpis, darželio lankymo pradžia ir pirmieji pasimatymai.*

Kokia kita informacija pateikiama šiuose mokymuose?

Be pirmiau išvardytų įgūdžių, taip pat suteikiama žinių apie:

- Psichologines traumas ir traumų pasekmes;
- Netinkamo elgesio, nepriežiūros ir smurto prieš vaikus požymius bei rizikos tai patirti požymius;
- Psichologinį smurtą patiriančių šeimų funkcionavimą, siekiant suprasti ir suvokti tam tikrų emocijų, elgesio ir požiūrio, būdingo kiekvienam šeimos nariui, prasmę.
- Pagrindinius psichologinį atsparumą skatinančius principus, padedančius vykdyti sėkmingą intervenciją dirbant su vaikais ir šeimomis iš rizikos grupių.

Kaip mokymų medžiaga padės mano darbe?

Šie mokymai sukurti taip, kad jų medžiaga būtų pritaikoma ir naudinga daugybei skirtingų specialistų labai įvairiose situacijose. Tačiau šių dalyvavimo principu paremtų mokymų pritaikomumas labai priklauso nuo to, kaip patys dalyviai sugeba **įžvelgti, kaip taikyti įgytus įgūdžius savo profesinėje srityje ir aplinkybėse.**

Dalyvavimu pagrįsti metodai skatina dalyvius **atpažinti savo, kaip praktikų ir mokinių, patirties prasmę** ir nuolat pritaikyti modelį prie savo perspektyvos.

Praktinės užduotys ir jų atlikimas tikslinėse grupėse skatina dalyvių **akistatą su savimi ir grupines diskusijas** apie sava patirtimi, mintimis, vertybėmis ir įžvalgomis pagrįstą požiūrį.

Pirmosios mokymų dalies pabaigoje **sudaromas išsamus veiksmų planas**, kurio pagrindinius komponentus ir struktūrą apibrėžia lektoriai, tačiau jie tariasi ir bendradarbiauja su dalyviais, kad nustatytų konkrečius intervencijos realiuoju laiku aspektus; šis metodas siūlomas kaip konkrečiam kontekstui tinkamų praktinių veiksmų nustatymo priemonė.

KAIP NAUDOTI MOKYMO PRIEMONES

Be „Mokymų medžiagos naudojimo gairių“, mokymo priemonių rinkinyje taip pat yra:

- „Power Point“ skaidrės
- Mokytojo vadovas
- Psichologinio atsparumo specialisto vadovėlis

„Power Point“ skaidrės (kiekvienam moduliui):

- Galimybė užduoti klausimų ir diskutuoti, išvengiant paskaitos tipo formato.
- Pratimai ir užduotys, kuriose reikia dalyvauti ir kurios skatina aktyvų mokymąsi.
- Pakankamai informacijos, kad pakopinių mokymų lektorius galėtų ne tik vesti praktinį seminarą, bet ir pritaikyti mokymus pagal savo stilių.
- Gali būti pritaikytos pakopiniams mokymams, remiantis asmeninėmis ir profesinėmis žiniomis, taip pat lektorių ir dalyvių patirtimi.
- Gali būti rodomos per pakopinius mokymus naudojant projektorius arba atspausdintos ant popieriaus, priklausomai nuo turimų išteklių.

Mokytojo vadovas

Pažingsniui pateikiami detalūs nurodymai, kaip pristatyti kiekvieną mokymų dalį. Jame

yra:

- Nurodymai, kaip pateikti kiekvieną mokomosios medžiagos modulį ir praktinę užduotį;
- Įžanga į aptiktas MOKYMOSI SPRAGAS;
- Išsamus kiekvieno modulio turinio aprašymas.

* Nebūtina aptarti visų medžiagoje išdėstytų klausimų ar atlikti visų pratimų bei užduočių; šias priemones galima naudoti pagal poreikį.

Psichologinio atsparumo specialisto vadovėlis

Jame išdėstyti 6 psichologinį atsparumą skatinantys principai (nuostatų keitimas, įgalinimas, aktyvavimas, atsistatymas, aktyvus klausymas, aktyvus bendravimas ir palaikantys santykiai) ir sėkmingi veiksmai, praktiniai seminarai ir iniciatyvos, kurias projekto metu įgyvendino kiekviena profesinė kategorija, aktyviai taikydama kiekvieną principą.

SIMBOLIAI

Šioje medžiagoje naudojami šie simbolių rinkiniai, padedantys mokytojams per praktinius seminarus ir skaidrių pristatymus.

Teorija	Praktinės užduotys	Tikslinė grupė, grupinė diskusija	Atvejų analizės	Klausimai	Išmoktos pamokos, išvados	Stebėseną
---------	--------------------	-----------------------------------	-----------------	-----------	---------------------------	-----------

Theoretical contents	Workshops	Focus group/ group discussion	Case studies	Questions	Lessons learned/ implications	Monitoring
						